

To bidrag om Rök-steinen

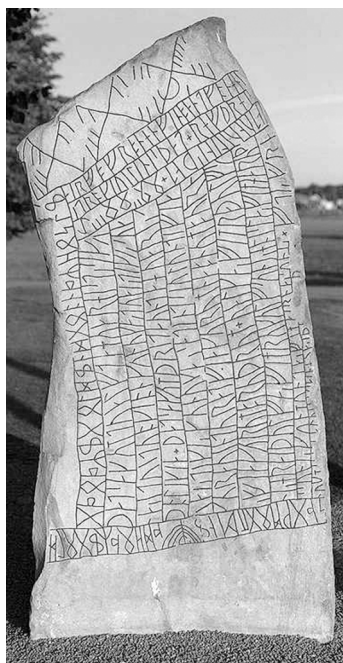
Ved Röks kirke i Östergötland, mellom Ödeshög og Vadstena, ligger Sveriges mest kjente runestein, et vakkert monument som rager to og en halv meter over jorda og en drøy meter under. Den har tekst på alle sider, og med sine over 170 ord er den også den ordrikeste runesteinen vi kjenner. Innskriften er hemmelighetsfull og vanskelig å tolke, men det er ikke fordi tegnene er utydelige. De kan stort sett identifiseres med stor sikkerhet. Det er når tegnene skal settes sammen til meningsfull tekst at diskusjonen begynner.

Fordi teksten er så rikholdig, både i omfang og innhold, er den av stor betydning som kildetekst, ikke bare til runologien, men også til historiske, kulturhistoriske, og ikke minst språkhistoriske studier. Men tekstens kildeverdi er avhengig av at den er riktig tolket. Det er derfor en nyhet av betydning når det trekkes opp nye linjer for lesningen av denne teksten.

Våren 2006 ble det arrangert et seminar om Rök-steinen ved ILN, Universitetet i Oslo. Forelesningsserien ble avsluttet den 26. april med bidrag av professorene Michael Barnes (London) og Bo Ralph (Göteborg). Michael Barnes er en fremstående og erfaren runolog. Han gav en solid og nøktern fremstilling av Rök-innskriftens egenart og pekte på de viktigste kriterier og argumenter for datering av innskriften. Hans bidrag tjener derfor som et opplysende bakteppe for Bo Ralphs innspill til nytolkning. Ralph er professor i nordisk språkvitenskap og arbeider for tiden med en stor svensk språkhistorie på oppdrag av Svenska Akademien. I tilknytning til dette arbeidet har han tatt for seg Rök-innskriften og åpnet for tolkninger som rokker ved hevdvunne oppfatninger både når det gjelder innhold og tidfesting.

Etter seminaret ble Barnes og Ralph invitert til å publisere sine bidrag i *Maal og Minne*. Vi er taknemlige for at de aksepterte dette.

Red.

*Rök-steinens framside (A, over) og bakside (C, under).
Foto: Runverket/Raä.*